

Un part amb molt de dolor

La majoria de progrés a Balears formada pel PSIB, PSM, EU-Els Verds, UM i el Pacte Progressista d'Eivissa i Formentera és a punt de fer-se realitat. Haurà estat un part molt difícil i, sobretot, molt dolorós, però si finalment veu la llum també serà històric.

Eren les 17.30 hores del dilluns dia 12 de juliol. Per primera vegada en setze anys d'autonomia es podia veure en el Parlament balear una majoria diferent a la conservadora. En aquell precís moment el president de la Mesa d'edat llegia el resultat de la votació per elegir president del Parlament: 31 vots per a Antoni Diéguez, del PSIB; i 28 per a Francesca Bennàssar, del PP. El bloc de centre-esquer-

ra, tot i els nombrosos entrebancs, havia concretat la primera mostra de la seva força. Si no hi ha improbables problemes de darrera hora, aquesta setmana (dijous i divendres, dies 22 i 23) Francesc Antich serà investit president del primer govern progressista i nacionalista de Balears amb el suport del PSIB, PSM, EU-Els Verds, UM i el Pacte d'Eivissa i Formentera. Serà el final que tothom donava per fet,

però que a punt va estar de re-bentar.

Negociació. Fins el dia 3 de juliol —dia de la constitució dels ajuntaments— tot funcionava com preveia el guió. Totes les parts jugaven els seus envits per obtenir més quotes de poder i una idea generalitzada: que el centre-esquerra no mostrava cap divergència profunda que fes perillar l'acord. Però aquell dia les

relacions entre PSIB i PSM es deterioraren considerablement. En alguns pobles considerats per cada formació especialment importants, perquè hi governaven des de feia anys, els pactes introduïren motius d'enfrontament. A Alaró el PSIB era desallotjat de la batllia pel PSM amb el suport del PP. A Puigpunyent, el PSM perdia l'alcaldia en favor del PP amb el suport del PSIB. No varen ser els únics casos. Els nervis començaven a estendre's.

A més, en el PSM la tensió pujava molts graus cada dia. Les reunions amb UM, la setmana anterior, no havien acabat bé i la constitució d'un bloc nacionalista no semblava possible. No és cap secret que les divergències, fins i tot personals, entre dirigents dels dos partits han estat una constant des de sempre i els nervis de les negociacions encara els exacerbaren més. Mentrestant, el PSIB mantenia un disseny de negociació (igual pes per al PSM que per a EU-Els Verds) que el PSM no acceptava de cap manera ja que consideraven que el seu pes a Mallorca —el bessó del problema perquè a Menorca i les Pitiüses la majoria d'esquerra no planteja dificultats—, és molt superior (4 diputats contra 2 d'EU-Els Verds). El dimecres dia 7 de juliol, a la tarda, es reunien les comissions negociadores. La reunió no durà ni deu minuts. El més suau que es varen dir els negociadors d'un i altre partit era que no trobaven en l'in-

terlocutor voluntat real de pactar.

L'horabaixa d'aquell dia va ser especialment tensa. En el PSIB es va estendre la convicció que el PSM no tenia intenció de pactar. Per la seva banda, en UM, que coneixien ja com havia anat la reunió entre PSIB i PSM, també començaren a dissenyar una estratègia tendent a aïllar el PSM.

El dijous, dia 8 de juliol, el procés negociador s'havia trencat. Els senyals d'alarma es varen estendre per tot Mallorca.

Els interessos tàctics de PSIB i UM conflüen, mentre que els del PSM s'allunyaven dels altres dos. Aquella nit del 7 de juliol el PSM reuní, amb caràcter d'urgència, la comissió executiva. S'aprovà per unanimitat que en el cas que PSIB i UM no canviassin d'actitud, ells es votarien a si mateixos en les sessions de constitució de les presidències del Govern i del Consell de Mallorca. En altres paraules, que el PP continuaria governant. Els nacionalistes d'esquerra se sentien traïts i objecte d'un intent

d'humiliació orquestrat per UM i PSIB. Segon avaluava el PSM, aquests dos partits havien establert de fet una aliança per anar en contra seva, que s'havia concretat en un pacte previ per oferir als nacionalistes dues conselleries en el Govern balear i càrrecs menors —en el millor dels casos— en el Consell. UM i PSIB negaren que hi hagués cap pacte i s'asseguraren que el problema era l'ambició desmesurada del PSM per aconseguir més càrrecs dels que els pertocaven per la seva representació. El dijous, dia 8, es va ensorrar el procés negociador. Els senyals d'alarma es varen estendre per tot Mallorca: "el pacte es trenca", era el comentari generalitzat. Tothom es va posar nerviós. En el PSM, algú va fer la matinada del dimecres al dijous dues telefonades a dos amics, un del PSIB i l'altre d'UM. El missatge era clar i llampant: "No és cap catxa. Si no actuem amb generositat, això no sortirà bé". Les dues persones alertades, que tenen influència a la direcció dels partits respectius, feren arribar l'essència del missatge a les cúpules del PSIB i UM. Però no n'hi havia prou. Moltes persones vinculades amb sectors sindicals i entitats socials i culturals diverses es van començar a mobilitzar. Tothom tenia per objectiu evitar que les disputes entre els dirigents del PSIB, PSM i UM poguessin malmetre l'esperança de tants milers de ciutadans de veure concretat

Moment en què prometien el càrrec els diputats. D'esquerra a dreta, Francesc Antich, del PSIB, Pere Sampol, del PSM, Maria Antònia Munar, d'UM, i Margalida Rosselló, d'EU-Els Verds.

Amb el realisme hi ha prou

Les relacions entre els dos partits nacionalistes mallorquins, PSM i UM, no són dolentes. Són nefastes. Però com que si una característica tenen tots els polítics és fer de la necessitat virtut, mai no hi ha res descartable i per ventura es podrà veure una coalició nacionalista (que en aquests moments només és una voluntat) a les eleccions generals. Tant l'un com l'altre saben que no tenen gaires opcions més. De fet, no n'hi ha cap altra. O col·laboren, o mai no podran trencar el bipartidisme PP-PSOE per separat. En la reunió del dimecres, dia 14, a més de pactar desbloquejar la situació per poder fer un govern progressista i nacionalista a Balears, PSM i UM acordaren crear un comitè d'enllaç entre les dues formacions que vagi explorant possibilitats de col·laboracions futures. És evident que no hi ha cap altra col·laboració que no sigui anar junts a les eleccions generals. Però les ferides són tantes que serà difícil que es tanquin. I no només entre PSM i UM, o viceversa, sinó també entre els partits i el món nacionalista cultural i cívic. Les tensions de les llarguïssimes setmanes de negociacions han estat excessives per a molta gent. S'han perdut les formes i els nervis, per tots els

costats i en més d'una ocasió. Hi ha hagut insults i amenaces difícils d'oblidar.

Però si PSM i UM volen jugar-se-la de veres a les eleccions generals, saben que no hi haurà res a fer si no recuperen l'entesa i les bones maneres (demanar cordialitat seria un excés) entre els dos partits i, també, amb el món nacionalista cultural i cívic. Per aconseguir un diputat nacionalista no hi ha prou, ni de bon tros, amb un simple acord entre PSM i UM. S'hi han d'implicar el PSM de Menorca, els nacionalistes de les Pitiüses (tant els d'ERC com els d'ENE i independents) i, fins i tot, s'han d'estendre ponts cap al nacionalisme més radical de Mallorca. Si no és així, no s'obtindrà l'èxit. Fins i tot si s'aconsegueix un veritable bloc social i polític nacionalista serà difícil que es pugui obtenir el diputat. Caldria fer a prop de 70.000 vots. És difícil, i molt, però no és impossible, de fet en les autonòmiques el PSM i UM s'han acostat a la xifra màgica. Però per aconseguir l'objectiu és imprescindible posar fi a l'absurda guerra entre nacionalistes que no condueix enlloc. Per superar-la el que cal és mirar cap al futur. Amb el realisme hi haurà prou. **M. P.**

un govern progressista i nacionalista. Aquesta pressió social —reflexada en moltes telefonades als dirigents dels partits— potser no va ser determinant, però sí que serví per fer entendre a tots tres partits que ningú no acceptaria que continuàs governant el PP. L'horabaixa del dia 8 les comissions negociadores del PSIB i UM es reunien a la seu dels nacionalistes. L'acord, en síntesi, era que els dos partits lligaven el seu destí, a l'espera que fos ratificat pels consells polítics de cada formació, que es reunirien el dissabte següent, dia 10. És a dir, que en la pràctica PSIB (amb l'acord d'EU-Els Verds) i UM formaven un bloc, en el qual el PSM no hi era perquè considerava que calia negociar d'una altra manera.

El divendres dia 9 la tensió no disminuï. El secretari general del PSM, Mateu Morro, que havia pres el protagonisme en les negociacions des de l'inici de la setmana, acompanyat per Pere Sampol, feien una conferència de premsa al migdia. Explicaren que el PSM se sentia víctima d'un intent d'"humiliació" i feien una crida pública al PSIB i a UM per recompondre el possible pacte. Els nervis eren evidents.

El mateix divendres es coneixia que el PP estatal, amb el vist-i-plau del govern Aznar, havia fet una fabulosa oferta a UM perquè pactàs amb el PP. UM, però, havia recomanat al secretari general dels conservadors, Arenas, que no es desplaçàs a Palma. Era tot un símptoma de per a on anirien les coses.

Amb la clara posició d'UM en favor del pacte amb l'esquerra, la pressió sobre PSIB i PSM augmentà. Aquell divendres el PSIB envià un fax a la seu del PSM, posant per escrit que calia arribar a un acord i que estava disposat a parlar de moltes més coses al marge de les tractades en la reunió del dimecres anterior. Els dirigents nacionalistes acceptaren la reunió. Era el primer moviment seriós per desbloquejar la situació. A la nit del divendres hi

La nova Mesa del Parlament balear. Amb Antoni Diéguez, del PSIB, com a president.

JOAN CELIÀ

hagué el primer contacte. La matinada del dissabte, el segon. Encara serien necessàries altres converses, el mateix dia, però arribà el pacte entre PSIB i PSM.

El matí del dissabte, dia 10, el PSM reunia un grup nombrós de càrrecs públics —diputats, regidors i batlles— per explicar com anaven les coses. La tensió es va fer notar quan Mateu Morro hagué de parar de parlar perquè li queien les llàgrimes. El veterà polític considerava que s'estava fent passar el PSM com el "dolent" de la pel·lícula després de 23 anys de lluita per aconseguir un canvi. Els nacionalistes d'esquerra volien el canvi, però no sacrificant el partit. Tot i això, Morro explicà que havia detectat un canvi d'actitud en el PSIB. Els socialistes, en el seu consell polític del mateix dia, aprovaven fer tot el possible per aconseguir un govern progressista. Amb aquest desbloqueig, el pacte començava a ser possible. Però quedava un altre escull: les deteriorades relacions entre PSM i UM.

Quasi al mateix temps de la reunió del PSM, UM convocava el seu consell polític. Per unanimitat dels prop de 60 membres, es rebutjava l'oferta de pacte del PP i s'optava també per fer tot el possible per arribar a un acord amb l'esquerra. Era una nova passa en favor de la distensió. L'horabaixa del dissabte, en el PSM ja se sabia que UM tenia voluntat de recuperar les bones formes i que, almenys, no es tancava la porta a una trobada bilateral. Però era un missatge privat, no públic. I el que volia el PSM era una crida pública a reunir-se per parlar de l'entrada del PSM en el Consell de Mallorca.

El diumenge dia 11 i el matí del dilluns dia 12 les vies de contacte entre tots es mantingueren permanentment obertes i permetren pactar una Mesa del Parlament (que s'havia de constituir l'horabaixa del dilluns dia 12) encara que fos provisional. L'objectiu era que no se la quedàs el PP. Així va ser, a pesar que divergències internes entre els socialistes no permeteren l'acord

Hi ha un principi d'acord per al repartiment del poder, tot i que manca acabar d'equilibrar les quotes de poder entre les forces.

fins minuts abans de constituir-se el Parlament.

Després del plenari, Munar va explicar davant els periodistes que UM no tendria cap problema a asseure's amb el PSM per parlar de tot el que calgués, i feia una crida pública perquè els de Morro acceptassin aquella oferta. El dimecres, dia 14, les comissions negociadores d'UM i PSM es reunien i arribaven a un acord.

En el moment d'escriure aquesta crònica, la situació és exactament aquesta: hi ha la decisió ferma d'arribar a un pacte (la qual cosa, després de tanta tensió que a punt va estar de rebentar tot el procés, no és poc) i hi ha un principi d'acord pel que fa al repartiment del poder, tot i que manca acabar d'equilibrar les quotes de poder, ja que el pacte

dels nacionalistes és considerat en el PSIB i en EU-Els Verds com un factor de desequilibri que cal corregir. És a dir, redistribuir les àrees de poder. Quan s'hagi aconseguit aquest darrer equilibri, arribarà el moment en què tots es reuniran per primera vegada per donar el definitiu vist-i-plau a l'acord i el signaran.

Aquesta darrera passa podria haver-se fet el cap de setmana del 17 i 18, o bé a començament de setmana. Si res no es trenca —i no sembla ja possible— el dia 24 de juliol Francesc Antich serà el primer president d'un govern progressista i nacionalista de Balears votat pels 31 diputats del PSIB, PSM, EU-Els Verds, UM i Pacte d'Eivissa-Formentera.

Cara i creu a la constitució del Parlament.

Dalt, els rostres seriosos del PP, de Jaume Matas i Rosa Estaràs, i davall, l'alegria del grup de diputats del Pacte Progressista d'Eivissa-Formentera, que ha estat la clau perquè el PP perdés la majoria absoluta a Balears.

Miquel Payeras